

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. ואין בוצרין עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה וכ"ש שאין דורכין אבל בוצרין עם העובד כוכבים בגת.....1
- ב. שמותר לגרום טומאה לחולין שבא"י.....3
- ג. יין משיקפה אף על פי שקפה קולט מן הגת העליונה ומן הצינור ושותה קיפוי דבור ... משישלה בחביות.....3
- ד. מה שבבור אסור והשאר מותר ... לא שנו אלא שלא החזיר גרנותני לגת אבל החזיר גרנותני לגת אסור.....5
- ה. דורכין עם העובד כוכבים בגת והא קא מנסך בידיה דציירנא להו לידיה והא קא מנסך ברגל ניסוך דרגל לא שמיה ניסוך.....6

דף נו.

א. ואין בוצרין עם ישראל שעושה פירותיו בטומאה וכ"ש שאין דורכין אבל בוצרין עם העובד כוכבים בגת

כבר התבאר לעיל דף נה: שאסור לטמאות פירות הטבולין לתרומה משום שגורם שהתרומה תהי' טמאה¹, ו"א² שהוא מה"ת משום (במדבר יח פסוק ח) מְשִׁמֶרֶת תְּרוּמָתִי כמו שאסור לטמא תרומה, וי"א³ שבטבל אין בו משום משמרת אלא שאסור משום שנא' (שם פסוק כח) וּנְתַתֶּם מִכֶּנֶן אֶת תְּרוּמַת

¹ ואם נטמא בטומאה דרבנן נחלקו בזה אמוראים בירו' ע"ז פ"ד ה"ט אם מותר לטמאותו טומאה דאורייתא וע"י דרך אמונה בבה"ל פ"ח מבכורים ה"י ראי' מגמ' דידן דמותר וע"י צה"ל תרומות יב ה"י אות כ"ט

² ריטב"א החדשות ניטין ס"א א' דאחר מירוח הוא דאורייתא ולפני מירוח דרבנן וכ"נ מלשון רש"י ע"ז נ"ו א' וע"י נדה ו' ב' תד"ה נולד שנחלקו רש"י ותו' אם קודם מירוח אסור משום משמרת או שהוא משום הפסד כהן ואם הוא חבר ויפריש עלי' ממקום אחר מותר (וצ"ע הרי אין מפורישינן מן הטהור על הטמא שו"ר בזה בחזו"א לקומים לזרעים סי' ג' סק"ט ע"ש) וע"י בזה עוד בר"ש חלה פ"ג מ"ב.

³ ריטב"א הישנות שם וכמ"ש בירו' חלה פ"ג ה"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ה' לאַהֲרֵן הַכֹּהֵן עָשָׂה שִׁינְתָנוּ לְאַהֲרֵן בְּכַהֲנֹתוֹ דִּהְיִינוּ שְׂיֹכֵל לְאוֹכְלוֹ וַיֵּאָאֵר⁴
דֶּהֱאִיסוּר לְטַמְאוֹת טַבַּל אִינוּ אֵלָא מִדְּרַבְּנָן.

אולם במקום שאין הפסד לכהן כגון שנולד לה ספק טומאה, יש להקל⁵
לְטַמְאוֹתָהּ קוּדָם מִירוֹת, אֲבָל אַחַר מִירוֹת אִסוּר גַּם בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין הַפֶּסֶד לְכַהֵן
וּלְכֹהֵן גַּם בְּזֶה"ז יֵשׁ לְהִזְהָר⁶ שְׁלֵא לְטַמְאוֹתָן⁷.

לפיכך ישראל שעושה⁸ פירותיו בטומאה אין בוצרין עמו, שמטמא את טבלו
וממילא גורם טומאה גם להתרומה, ואסור לסייע ידי עוברי עבירה וכיון
שבוצר על דעת לטמאותו אסור לסייעו ולגרום לו שיטמאנו. ואין צריך לומר
שאינן דורכין עמו שאז הוכשר ממש⁹ ואז עושה העבירה ממש מפני התרומה
שתעשה בטומאה¹⁰, ואפי' בסוף¹¹ הדריכה שכבר נטמאו בתחלת הדריכה
אסור לסייעו¹².

אבל מוליכין עמו חביות לגת ומביאין מן הגת. שזה מעשה אחר הוא ומעשה
העבירה כבר נגמרה ואין איסור להוליך פירות טמאים.

כ"ז דוקא¹³ בישראל שעושה בטומאה אבל גוי שעושה בטומאה בוצרין עמו
שלא הוזהר על כך, אבל אין דורכין עמו משום יין נסך

⁴ רמב"ן בע"ז נ"ה בשם הראב"ד

⁵ ע"י בתו הנ"ל וכ"ד הראב"ד והרמב"ן והר"ן והרבה ראשונים הנ"ל וכ"ד הטור ביו"ד סי' של"א ומובא ברמ"א
שם סי' ט"ז וע"ש בביתאור הגר"א סק"נ וכן מבואר בתוספתא פ"ק דחלה הי"א ומובא בתוס' נדה ו' ב' וע"י בירוי
חלה פ"ג ה"ב וע"י פ"ח מביכורים הי"י.

⁶ סתם פירות הן בחזקת שלא באו עליהן מים בתלוש ולא הוכשרו ואסור לגרום טומאה לתרומה שלהן. ציון
ההלכה שם קכז

⁷ מבואר בראשונים הנ"ל וכ"כ הרמ"א שם וע"ש בביתאור הגר"א שסה"ת בשם ר"י מסופק בזה"ז דאולי משום
תקלה מותר כיון דבזה"ז דרבנן וברמ"א שם מבואר דגם בזה"ז אסור.

⁸ רמב"ם הלכות תרומות פרק יב הלכה י

⁹ ואף על גב דהבוצר לגת הוכשר אף על פי שלא נפל עליו משקה כמש"כ רבנו ברפי"א מטו"א אינו אלא
מדרבנן ועכשיו מוכשר מדאורייתא. ר"ן ומאירי כאן. אולם דעת רש"י ובתו' רבנו יהודא ורא"ה ותלמידי רבנו
יונה דהבוצר לגת לא הוכשר אא"כ נפל עליו משקה ואפי' שלא לרצון אבל אם לא נפל עליו משקה כלל לא
הוכשר גם מדרבנן.

¹⁰ אבל מפני החולין הא קי"ל דמותר לגרום טומאה לחולין כמש"כ רבנו בפט"ז מטו"א ה"ט.

¹¹ תו' להלן נ"ו א

¹² ר"ן שם

¹³ דרך אמונה שם פב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ב. שמותר לגרום טומאה לחולין שבא"י

כשם שמותר¹⁴ לאכול חולין טמאים ולשתותן, כך מותר לגרום טומאה לחולין שבא"י, ויש לו לטמא את החולין המתוקנין שהופרשו מהם תו"מ וחלה¹⁵, לכתחלה.

וכן מותר לאדם ליגע בכל הטומאות ולהתטמא בהן, שהרי הזהיר הכתוב את בני אהרן ואת הנזיר מהתטמא במת מכלל שכל העם מותרין, ושאר כהנים ונזירים מותרין להתטמא בשאר טומאות חוץ מטמא מת. כמו שהתבאר במסכת נזיר¹⁶ דף מח. ובסוטה¹⁷ דף ל.

ג. יין משיקפה אף על פי שקפה קולט מן הגת העליונה ומן הצינור ושותה קיפוי דבור ... משישלה בחביות

כבר התבאר במסכת ב"מ דף צב. ענבים העומדים לייין¹⁸ אין גמר מלאכתם לחייבם בתרומות ומעשרות עד שיעשו יין¹⁹, וזמן עשיית היין להתחייב הוא אחר שמוציאין היין מתוך הבור, נותנין אותו בחביות²⁰ ומשיניחנו בחביות וישלה הזגין כלומר שיסיר הקליפות והעצים הקטנים, והחרצנין מעל פי החבית, זהו גמר מלאכתו. ואפי' אם²¹ הסירם ביד וכ"ש אם סינן ע"י בגד²². אולם מה²³ שכבר שלה בפי הבור אינו גמר מלאכה עד שיחזור וישלה

¹⁴ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה ט

¹⁵ עיין כס"מ מה תמה על דברי רבינו ועיין מעשה רקה שכתב שלא הבין תמיהתו.

¹⁶ ונבי כהנים מבואר בבכורות כט:

¹⁷ ועיי"ש שבעת הצורך מותר לטמא עיסה הטבולה לחלה.

¹⁸ אבל אם עומדים לאכילה או לצמוקים ביארנו זמנם לעיל הי"ב ס"ק ק"ה

¹⁹ ודוקא ביין ושמן לא נגמ"מ עד שיעשה משקין אבל בשאר פירות אף שדעתו לעשות מהן משקין אסור לאכול מהן עראי שנקרא שכבר נגמרה מלאכתן:

²⁰ רמב"ם הלכות מעשר פרק ג הלכה יד, שו"ע ונו"כ יו"ד שלא פו

²¹ מלא"ש פ"ד דמעשרות מ"א

²² אף על פי שכבר שלה בפי הבור לא מהני עד שיחזור וישלה העולים בפי החבית

²³ דרך אמונה שם קבו מהמאיר כאן בסוגיא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

העולים בפני החבית²⁴. וי"א²⁵ דזמנו כשהוריקו אותו מחבית לחבית כדי שיהא צלול.

אבל כשהוא בתוך הבור, אף על פי שכבר²⁶ שלה והסיר החרצנים והזגים שע"פ הבור²⁷ כשיגביהנו להעמידו בחבית שותה עראי וכן אחר שנתנו בחבית כ"ז שלא שלה החרצנים והזגים שעליהם.

וקולט מן הגת העליונה הוא המקום העליון שדורכין בה הענבים, ומן הצינור העשוי בפני הגת שמשם מקלח לבור היין שנקרא גת התחתונה, ומכל המקומות שעדיין לא נגמרה ולא נשלה בחביות ושותה שתיית עראי²⁸.

ובמקומות²⁹ שדורכין היין בחביות גדולות ואח"כ כובשין ושולין החרצנים ונותנין לכלי חרס דין החבית הראשונה כדין גת,

ואם אין דעתו לשלות³⁰ הוקבע מיד.

ודוקא ביין ושמן לא נגמרה מלאכתם עד שיעשה משקין, אבל בשאר פירות אף שדעתו לעשות מהן משקין, אסור לאכל מהן עראי, שנקרא שכבר נגמרה מלאכתו.

²⁴ וכן דעת רוב ראשונים עיין (חי' ריטב"א החדשים כאן דהלכה כר"ע וכ"כ המאירי שם וכ"פ ביו"ד סי' של"א ספ"ו ובענין פי' משישלה פי' כל הראשונים כרבנו ע"י רש"י (וברש"י ע"ז נ"ו א' פי' בע"א ע"ש וע"י בזה חזו"א מעשרות סי' ד' סק"א) וריטב"א החדשות ומאירי ובערוך ערך קף ד' וכ"כ מפי' ר"ח בע"ז נ"ו א' דגרים בדר"ע משיקפה וישלה בחביות.

²⁵ ראב"ד מובא בשטמ"ק ב"מ צ"ב ב' וכ"כ הריטב"א שם משמו

²⁶ כסף משנה וכ"כ הגר"א ביו"ד סי' של"א ס"ק ק"ג

²⁷ דעת הגר"א ביו"ד סי' של"א ס"ק קמ"ט וכ' דכשמסיר החרצנים והזגים מע"פ הבור הוקבע אף מרם שנתנו לחביות דדברי רבנו סותרין למש"כ בסמוך הי"ט ועמש"כ בסמוך בשם החזו"א וכן דעת הטור כמו שהוכיחו מהרש"ל ומהרש"א בב"מ צ"ב ב' אבל דעת רוב הראשונים כרבנו, כמו שהתבאר.

²⁸ ואפי' הכניסו לביתו או בא' מו' דברים הקובעים כיוון שעדיין לא נגמ"מ ולכן אם הביא ענבים לביתו וסחטן לכוס שותה מהן עראי ואם שלה דהיינו שצף הקצף על פניו והסירו הוקבע ואף על גב דסחטו בתוך הבית כיון דאורחי' בהכי ואף אם הכניס הרבה וסחט מקצתן אפשר דאורחי' בהכי ואין זה בכלל זורה מעט מעט שכ' רבנו שם, ואפשר דסוחט אשכול לתוך הכוס חשיב נגמ"מ ואף על גב דלא שלה וכנ"ל בס"ק הקודם ואסור בעראי משום קביעות הבית. אם שלה בחבית ונשברה החבית ונפלה לתוך הבור אסור לאכל עראי מכל הבור. כתב בשע"צ זיתים וענבים שלקטן לאכילה ונגמ"מ ונאסרו בעראי ואח"כ נמלך לעשותן יין ושמן מותר לאכלן עראי [וי"א שכיוון שנתחייב תו לא נפטר כשנמלך] וכ"ש להיפך שלקטן ליין ושמן ונמלך לאכלן כך שתיכף נתחייבו וישראל שקנה מגוי ענבים וזיתים לעשותן יין ושמן ונמלך לאכלן כך מותרין בעראי ממ"נ דאי בתר מעיקרא אזלי' הרי לא נגמ"מ ואי בתר מחשבה דהשתא אזלי' הרי נגמ"מ ביד גוי. דרך אמונה שם קלג

²⁹ דרך אמונה שם קכה

³⁰ חזו"א מעשרות סי' ד' סק"כ ובזה מיושב קו' הגר"א הנ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ד. מה שבבור אסור והשאר מותר ... לא שנו אלא שלא

החזיר גרגותני לגת אבל החזיר גרגותני לגת אסור

גת שהיא³¹ סתומה ומלאה עד שאין שייך בתוכה המשכה המבוארת למעלה, וירד ממנה יין וחרצנים ביחד לתוך הסל שלפני הגת, שהיין מסתנן בו וממנו ירד לבור, אין על מה שבגת תורת יין, שהרי מה שירד ממנה אינו נקרא המשכה כיון שחרצנים ירדו עם היין³², אלא על מה שבסל יש בו תורת יין, דהא מה שמסתנן ממנו לבור הוא יין צלול והוא נקרא המשכה גמורה מן הסל.

לפיכך אם נגע גוי במה שבסל נאסר, אך מה שבגת אינו נאסר³³, ואם החזירו לגת אחר כך נאסר מה שבגת משום תערובת יין שבסל שנתערב בו.

אולם אם יש בחרצנים וזנים שבגת ס' כנגד יין שנפל בו מהסל מותר, דאמרינן סלק את מינו דהיינו היין שבגת כמי שאינו, ושאינו מינו דהיינו החרצנים והזנים רבים עליו³⁴ ומבטלו בס'. אבל היין שבגת י"א³⁵ אינו מצטרף לבטל בס', דהוה ליה מין במינו דאוסר ביין נסך במשהו³⁶, ואינו אוסרו בהנאה אלא בשתייה, ומוכרו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו. וי"א³⁷ שאף היין מצטרף.

³¹ שו"ע ונו"כ קבג ב

³² ון שנמשכו ענבים ויין ביחד להסל ומשם היין לבדו נמשך לבור כי הדבר דומה ללוקח ענבים ויין ביחד מן הגת ונתנו למקום אחר ומשם נמשך היין מן הענבים דדבר ברור הוא שאין מה שבגת נקרא יין בשביל שמשך יין מאותו מקום. ש"ך לט מהרא"ש

³³ ואע"ג דהוי ניצוק, עיין תוס' בסוגיין דהוי ניצוק בר ניצוק ועיין שו"ע ונו"כ קבו ז

³⁴ עי' בב"ח שמתמה על דין זה דאיך שייך לומר דהחרצנים והזנים יבטלו את היין שהם יבשים והיין הוא לח דהוי יבש בלח ואינו מתערב כלל והיין של איסור עומד עם היין של היתר בפ"ע ותי' די"ל כיון דבחזרת הסל אין שם יין בשפע אלא טפות יין של איסור אמרינן דאותן טפות נבלעים בתוך גוף החרצנים והזנים הרבים ומבטלין לטפת היין של איסור עכ"ל ועי' בס' יד יהודה לעיל סי' ע' בפיה"א סוף ס"ק י"א מה שהאריך בזה והביא דברי הב"ח בזה ומפרק ומתירן על תירוצו בזה ומ"מ הניח בתימא עיין שם.

³⁵ דעת המחבר ולבוש

³⁶ ואף על גב דקיימא לן בשאר איסורין דבטלין בס' אפילו במין במין כדאיתא לעיל סימן צ"ה, נבי יין נסך החמירו דבמין במין דהיינו יין ביין דליכא למיקם אטעמיה במשהו, ובשאינו מינו בס'.

³⁷ פשוט למ"ש רמ"א בס' קל"ד דבכל סתם יינם אמרינן דבטל בס' ושכך נוהגים ממילא כאן גם היין מסייע לבטל התערובות שנפל לשם. מ"ז שם יג וכ"כ ש"ך מא והביא חבל ראשונים שכך פסקו והקשה על השלבוש מדוע סתם פה לאיסור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ה. דורכין עם העובד כוכבים בנת והא קא מנסך בידיה דציירנא להו לידיה והא קא מנסך ברגל ניסוך דרגל לא שמיה ניסוך

כיצד היא הנגיעה³⁸ האוסרת היין בהנאה, אם נגע הגוי ביין עצמו בכוונה בין בידו בין ברגלו הרי זה אסור בהנאה, ויש אומרים³⁹ שאם נגע ברגלו אינו אסור בהנאה, שאין דרך ניסוך בכך⁴⁰ דהוי ליה דרך בזיון.

³⁸ שו"ע ונו"כ קכד יא

³⁹ רמ"א שם ועיין חי' רע"א שהוא כפמ"ש הרשב"א בתשובה בדעת הרמב"ם והובא בש"ך (לעיל סי' קכ"ג ס"ק מ"ג) דוקא ברגל אבל שאר איברים דומים לידו אבל ברי"ז הובא בב"י איתא שאר איברים הו"ן מידו ופיו אין דרך לנסך עכ"ל

⁴⁰ עיין כנה"ג בהנהות הטור אות מ"ב ומ"ג שהביא מתשו' תמים דעים סי' ק"ד שכו' דלפעמים גם בנגיעה ביד שרי אם אינו דרך ניסוך כגון אם היה היין מקלח וסתם לי' עכו"ם בשטף ולא בנחת דמותר אפי' בשתייה ומה"ט כתב בעובדא שאירע שהברוא היתה רפוי' מן החבית והיין היה מקלח לחוץ ולקח העכו"ם הברוא לנעצה בנקב היטב ולא כיון העכו"ם מקום הנקב והיין היה מקלח על ידו של העכו"ם ולקח ישראל הברוא מן הגוי ושטפה במים ונעצה במקומו זה היה מעשה והתירו היין בשתי' אף על פי שהיה הגוי נגע בידו בהקילוח דאין דרך ניסוך בכך עכ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

ולכו"ע יש הפרש בין נוגע בידו לנוגע ברגלו, שאם נגע לא בכוונה בידו אוסר בשתייה ובדבר אחר מותר אף בשתייה⁴¹. וכן אם טרוד בדבר אחר כגון בדריכה וכדומה אינו נאסר⁴². וי"א שאם מסייעו ישראל גם כן אינו נאסר⁴³.

אבל בידו להלן דף נח. יתבאר בעזהי"ת שאפילו אינו נוגע בידו ממש אלא על ידי דבר אחר שבידו וישכשך בו⁴⁴, כל היין אסור בהנאה דהוי כנוגע בכולו. אבל נגיעה לחוד בלא שכשוך אינו אסור בהנאה⁴⁵.

ומה שהתבאר לעיל דף נה: שאין דורכין עם⁴⁶ הנכרי יין בגת בין פתוחה בין סתומה⁴⁷, או בגיגית הוא אפילו אם ידיו כפותות דחיישינן שמא יגע הגוי בידים⁴⁸ ביין אחרי המשכה וינסך, היינו דוקא בשדרכו בגת שדרך להמשיך

⁴¹ ש"ך שם יש ובערך לחם למהריק"ש כתב כשנוגע והוא עוסק בדבר אחר אלא שמתכוין ליין. ולפיכך אם מדר היין בידו נאסר, ואם דרך ברגליו מותר בהנאה, ואף על פי שבשתייה מתכוין למלאכתו.

⁴² ש"ך כגן מג שהקשה סתירה שהביא הכס"מ דלשון הרמב"ם יש ללמוד שהוא סובר דנסוך דרגל לא שמה ניסוך ליאסר בהנאה שהרי כתב לגבי הדין שאין דורכין עם העכו"ם "שמא יגע בידו וינסך" ואם איתא תיפוק ליה מפני שהוא נוגע בו ברגלו כשהוא דורך ועוד שכתב בסמוך עובד כוכבים שדרך היין ולא נגע בו כו" ה"ז אסור בשתייה משמע אף על פי שדרכו ברגליו לא נאסר בהנאה ואין לדחות דכל הגוי מיירי שלא נגע בענבים שבגת כגון ששם דפים על הענבים ודרך עליהם דא"כ לא ה"ל למיסתם סתומי עכ"ל והקשה תימה דכאן העתיק ל' הרמב"ם הנ"ל ולקמן סי' קכ"ד סי"א פסק דנסוך דרגל שמה ניסוך ליאסר בהנאה, ואפשר דוקא מהרמב"ם דייק משום דלא ה"ל למסתם סתומי אבל המחבר הא פ"י לקמן דניסוך הרגל שמה ניסוך א"כ בע"כ מיירי כאן שדרך ע"ג עצים זה נ"ל בדעת המחבר אבל באמת נלפע"ד דאין מדברי הרמב"ם ראייה דהרי הרא"ש וטור סי' קכ"ד סוברים דניסוך דרגל שמה ניסוך ואפ"ה ס"ל דאם דרך ברגליו מותר בהנאה משום שטרוד בדריכה גם מה שהביא בכסף משנה שם ובב"י לקמן סימן קכ"ד תשובת הרשב"א שכ' דמדכתב הרמב"ם ר"פ י"ב מהמ"א כיצד הנגיעה שאוסר בה העובד כוכבים הוא שיגע ביין עצמן בין בידו בין בשאר איברים שדרכו לנסך משמע דס"ל דנגיעה ברגל אינו אסור בהנאה עכ"ל אינו מוכרח דאפשר דס"ל כדעת הרא"ש והטור וסייעתם דדרך לנסך ברגל (שוב מצאתי בב"ה שחזר בו וכתב שאפשר שגם הרמב"ם סובר דניסוך דרגל שמה ניסוך) וע"ל סי' קכ"ד ס"ק י"ח ונ"ג וע"ש ס"ק ע"א כתבתי דבכ"מ שאסור מן הדין בשתייה לדין בזמן הזה שרי אף בשתייה במקום הפסד כיון דעובדי כוכבים בזמן הזה לא עובדי עבודת כוכבים הן.

⁴³ ט"ז כגן טו גבי אין דורכים עם הגוי שמא יגע בידים. וז"ל ואף על גב דברגל יש נמי איסור כמ"ש סעיף כ"ב מ"מ שאני הכא שישראל דורך עמו ומבואר בסי' קכ"ה במסייע ישראל אפי' ביד יש קולא שם. ועיין בנקד"כ שכתב לשיטתו לא היה צריך לזה, דבלאו הכי שאני הכא כיון דטרוד בדריכה

⁴⁴ ב"י נסתפק אי בעינן שכשוך גדול או אפילו כל דהו ובתה"ה כתב בספר משמרת הבית דף קל"ג בפשיטות דלא מצינו הפרש בין שכשוך רב לשכשוך מועט אלא הכל אסור. ט"ז שם ו

⁴⁵ ש"ך ב

⁴⁶ שו"ע ונו"כ כגן כא

⁴⁷ ט"ז יד לדעת הטור ובנקד"כ שזה לכו"ע

⁴⁸ אף על גב דברגל יש נמי איסור כמ"ש סעיף כ"ב מ"מ שאני הכא שישראל דורך עמו ומבואר בסי' קכ"ה במסייע ישראל אפי' ביד יש קולא שם. ט"ז שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

משם היין, וגזרינן קודם המשכה משום לאחר המשכה⁴⁹, וכן בגיגית שיש בה נקב עם ברז⁵⁰. אולם לא אסרו אלא בדריכה, אך מגעו בה אינו אוסר⁵¹.

ואם דרך כל מה שנמשך מכחו ויצא לחוץ, נאסר⁵² בשתייה⁵³. אבל מה שבגת או בגיגית אף על פי שנמשך שרי דכה העובר כוכבים אינו אוסר אלא ביין שיצא לחוץ.

ודוקא כשלא נגע בענבים שבגת או בגיגית כגון ששם עצים על הענבים ועלה העובר כוכבים על העצים ונדרכו מכחו, אבל נגע בהן פשיטא דאסור משום נגיעה כשנמשך, אבל כשלא נמשך שרי בדריכה אפילו נגע⁵⁴. ואם נגע בהם ברגלו כבר התבאר שאינו אוסר כיון שטרוד בדריכה⁵⁵.

אבל בעריבה או גיגית שאין שם ברז⁵⁶, שאין דרך למשוך משם⁵⁷, מותר אפילו לדרוך עמו.

⁴⁹ רמ"א שם

⁵⁰ דעכ"פ כיון שיש שם שייכות המשכה בשום פנים היישינן ליה שמא תהיה המשכה. מ"ז שם יד

⁵¹ ש"ך מב ומ"ז יד מהמהרי"ק שורש ל"ב

⁵² רמ"א שם

⁵³ שכת העובר כוכבים אינו אוסר אלא בשתייה כדלקמן ר"ס קב"ה. ש"ך שם מה

⁵⁴ ש"ך מד מהמהרי"ק שם.

⁵⁵ ש"ך מג

⁵⁶ לענין הלכה יש לפסוק כמו שזכרנו דבכל כלי שיש בו ברזא אפי' הברזא גדולה יש ליוהר מדריכת העובר כוכבים שם והיינו כיון שיש שם המשכה קצת שמנענע קצת הברזא ויוצא יין צלול והוא מילתא דשכיחא כפי מה ששמעתי אבל בכלי שאין בו ברזא כלל אין שם שום איסור אפילו בדריכת העובר כוכבים כנלע"ד וכן הנהגתי במדינת מעהרין בגליל שהייתי שם בעת הבציר שלא נשמע כלל שמפנים הענבים לצד א' בגיגית עד השוליים ולעשות יין צלול בגיגית ומ"ה אין כאן גזירה אטו אחר המשכה. מ"ז שם, ועי' בס' דברי יוסף סי' תתמ"ט (הנכפל) אות ד' מ"ש בזה והעלה דלפי מה דקיי"ל דגם בשולה יין בכוס מגיגית הוי המשכה בודאי יש לחוש לדעת המחמירים דגם באין שום ברזא בהגיגית לא ידרך עכו"ם עיין שם באורך

⁵⁷ אין שם שייכות המשכה כלל דאין לומר שמא יפנה הענבים עד שולי הכלים וימשך שם יין צלול דלאיזה צורך יעשה כן דניחוש שמא יבוא לידי כך והוא מילתא דלא שכיחא כלל וכן נמי לא שכיח שיוציא מעט יין צלול כמ"ש ב"י דכל זה לא שכיח. מ"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכן מותר לקנות ממנו ענבים דרוכות בעריבה, הואיל ואין דרך למשוך בעריבות⁵⁸. אך יש שכתבו שנכון לנהוג⁵⁹ שלא ליקח מעובד כוכבים ענבים דרוכים בשום כלי, במקום שאפשר לעשות כן⁶⁰.

⁵⁸ ואף על גב דלסוף אתרמי לפעמים דכששואבים מאותה עריבה לתת באותה גיגית שיש יין קצת צלול מ"מ אין לחוש בכך הדא דלעולם יש הרבה גרעיני ענבים מעורבין עם יין ועוד דכיון שאינו מתכוין העובד כוכבים להמשיך היין לא הוי המשכה כמו שכתב בתוספות ר"פ עכ"ל מהרי"ק ומביאו ב"י וכיוצא בזה כתבו התוספות (בעבודת כוכבים דף נ"ה ע"ב) וכ"כ הג"א מא"ז פרק ר' ישמעאל בשם ראבי"ה ומביאו הפרישה וכתב ואפשר דהיינו דוקא בניגית אבל בנת בכל ענין הוי המשכה כיון דדרכו של גת להמשיך וכן נראה מדקדוק לשון הטור כו' ע"כ. ש"ך שם מז

⁵⁹ שיש להקשות על היתר זה דדלמא היו אותן הענבים הדרוכים כבר במקום ששייך המשכה ויודע שלא יקנה הישראל מאותו כלי וע"כ הוא מריקם לעריבה זו ובאמת שמעתי מהרבה חכמים וחסידים שגזרו שלא ליקח מעובד כוכבים ענבים דרוכים בשום כלי והורו כן הלכה למעשה. מ"ז שם מז אולם עיין בנקה"כ שכתב לא קשה מידי, דאחזקין איסורא לא מחזקינן ובפרט במילתא דרבנן, ובפרט דאפילו היה המשכה ליכא אלא ספיקא דשמא נגע. ועוד, דהעובד כוכבים ודאי לאו דינא גמירי שיודעים שלא יקנה הישראל מאותו כלי.

⁶⁰ עי' בשו"ת יוסף חיו"ד סי' ל"ו מ"ש ע"ד המנהג מדינה שנהגו להקל בזה ואין בידינו למחות כי א"א לתקן זאת מכמה טעמים ועיי"ש במ"ש בזה והעלה דבזה וכיוצא בזה היכא דכבר נתפשט המנהג שנהגו להתיר אמרי' דמנהג מבטל הלכה כיון שהוא שעת הדחק סמכינן על הפוסקים שמתירין עיין שם באורך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

